

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидата сільськогосподарських наук, доцента **Наталії ГРИЩЕНКО** на дисертацію **РСЗНІЧЕНКА Володимира Ігоровича** на тему: **«Підвищення продуктивності свиноматок та поросят-сисунів за використання сучасних технологічних рішень»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Актуальність теми дисертації. Розвиток промислового свинарства в Україні в умовах сьогодення значною мірою залежить від модернізації існуючих технологій виробництва продукції тваринництва, вдосконалення селекційної роботи, а також інтеграції інноваційних технологічних рішень з урахуванням ключових принципів забезпечення благополуччя тварин. Комплексне впровадження цих підходів у виробничий процес є запорукою формування конкурентоспроможного ринку вітчизняної свинини, здатної конкурувати з імпоротною продукцією як за якісними, так і за економічними показниками.

Сучасні дослідження і виробничий досвід переконливо свідчать, що досягнення високих продуктивних показників у свинарстві можливе лише за умови створення оптимального утримання та раціональної системи годівлі, які відповідають фізіолого-етологічним потребам тварин. Такий підхід дозволяє підтримувати гомеостаз організму на належному рівні, що, у свою чергу, позитивно впливає на загальний стан здоров'я, ріст і розвиток поголів'я.

З огляду на необхідність забезпечення населення високоякісною продукцією, орієнтацію виробників на актуальні тенденції розвитку аграрного ринку, а також потребу у сталому розвитку галузі, особливої актуальності набувають дослідження, спрямовані на підвищення продуктивності свиноматок і поросят-сисунів. Саме цим питанням присвячене дослідження, у якому розглядається ефективність використання сучасних технологічних рішень, як чинника інтенсифікації виробництва в галузі свинарства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація є складовою частиною науково-дослідних робіт кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві Національного університету біоресурсів і природокористування України на 2021–2025 рр., і виконана згідно з темами: «Підвищення продуктивності свиноматок та поросят-сисунів за використання сучасних технологічних рішень» (номер державної реєстрації 0122U200078; 2021–2025 рр.); «Розробка та впровадження інноваційних методів виробництва конкурентоздатної продукції свинарства за оптимізації генотипових та паратипових факторів в умовах промислової технології» (номер державної реєстрації 0122U201293; 2023–2027 рр.); «Удосконалення технології у промисловому свинарстві за принципів благополуччя» (номер державної реєстрації 0122U201294; 2023–2027 рр.).

Наукова новизна й теоретичне значення результатів дисертації. За даними автора, наукова новизна проведеного дослідження полягає у всебічному вивченні факторів, що впливають на підвищення продуктивності свиней у цехах відтворення та опоросу шляхом застосування функціональних кормових добавок і впровадження енергоефективних рішень з локального обігріву поросят-сисунів в умовах промислової технології виробництва свинини. Уперше експериментально встановлено позитивний вплив комплексної кормової добавки «Гепасорбекс», що поєднує властивості сорбенту мікотоксинів і гепатопротектора на продуктивність свиноматок на різних етапах фізіологічного циклу за умов промислового утримання. Крім того, виявлено вплив зазначеної добавки на поведінкові реакції поросних

свиноматок при груповому утриманні, що є важливим аспектом у контексті забезпечення добробуту тварин. Подальшого розвитку набули дослідження ефективності використання різних джерел локального обігріву поросят та їх комбінацій, що відповідають принципам енергозбереження, а також впливу таких джерел і замінників молока на поведінкові реакції та розвиток молодняку. Отримано нові дані щодо впливу замінників цільного молока різних виробників на відтворювальні ознаки свиноматок у період лактації, продуктивність поросят-сисунів у багаточисельних гніздах, а також на формування кишкової мікробіоти молодняку, що відкриває нові перспективи підвищення загальної біологічної стійкості та продуктивного потенціалу тварин. Результати досліджень лягли в основу розробленої практичної програми підвищення продуктивності свиней у цехах опоросу шляхом інтеграції сучасних технологічних рішень у систему промислового свинарства.

Головні результати, отримані особисто автором та практичне значення дисертації.

У дисертації автором самостійно виконано повний обсяг експериментальних досліджень, здійснено статистичну обробку, аналіз та узагальнення результатів, і впроваджено у виробництво та використано в освітньому процесі Національного університету біоресурсів і природокористування України. В умовах промислового свинарства обґрунтовано ефективність сучасних технологічних рішень для підвищення продуктивності свиноматок і поросят-сисунів. Зокрема, доведено, що додавання до раціону свиноматок кормової добавки «Гепасорбекс» забезпечує нейтралізацію дії мікотоксинів і покращення обмінних процесів, що сприяє зростанню багатоплідності та енергії росту поросят. Використання комбінованих джерел локального обігріву позитивно впливає на добові прирости, збереженість поросят і створює комфортні умови утримання. Застосування замінника цільного молока «Альтернатива Мілк-Юніор» у багаточисельних гніздах сприяє вирівнюванню гнізд поросят, покращенню мікробіоти кишківника, зниженню агресії та підвищенню економічної ефективності. За результатами досліджень розроблено практичну програму підвищення продуктивності свиней у цехах опоросу, адаптовану до умов господарств різних форм власності. Впровадження результатів відбулося на базі виробничих підприємств та в освітніх програмах університету. Автор особисто сформулював мету і завдання, виконав більшість експериментів, провів аналіз літератури, інтерпретував отримані результати та підготував матеріали до публікації, що свідчить про його провідну роль у реалізації дослідження.

Аналіз структури і змісту дисертації. Структура дисертації відповідає чинним вимогам. Дисертація викладена на 184 сторінках і включає анотацію, зміст, перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів, вступ, огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень, загальну методику й основні методи досліджень, результати власних досліджень, аналіз та узагальнення результатів досліджень, висновки, список використаних джерел та додатки. Дисертація проілюстрована 21 таблицею, 32 рисунками. Робота містить 9 додатків. Список літератури налічує 215 джерел, у тому числі 95 – іноземні видання.

Розділ 1. Огляд літератури складається з чотирьох підрозділів, у яких висвітлено основні питання, що стосуються теми дисертаційного дослідження.

Розділ 2. Загальна методика й основні методи досліджень. У цьому розділі містяться описані методики та методи досліджень, які використовувалися в ході дисертаційних досліджень.

Розділ 3. Результати власних досліджень містять основні результати роботи та висвітлюють підвищення продуктивності свиноматок та поросят-сисунів за використання сучасних технологічних рішень.

Розділ 4. Аналіз і узагальнення результатів досліджень. У даному розділі дисертант порівнює власні дослідження з дослідженнями інших вчених, які займалися даним питанням.

Висновки та пропозиції виробництву достатньою мірою відповідають поставленій меті і завданням.

Дисертацію написано українською мовою з використанням наукового стилю. Інформація подана логічно, структуровано та доступно.

Повнота викладення матеріалів дослідження в опублікованих працях. Основні положення і результати дисертації викладено у 10 публікаціях, з яких 6 статей у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 4 тези наукових доповідей.

Питання для дискусійного обговорення та побажання щодо змісту та оформлення дисертації. Водночас із загальною позитивною оцінкою виконаної роботи вважаю за доцільне звернути увагу на низку дискусійних аспектів, що потребують додаткового обговорення, а також висловити окремі зауваження й конструктивні побажання, спрямовані на подальше вдосконалення наукових підходів та практичної значущості дослідження:

1. Автору потрібно пояснити, в чому саме полягало удосконалення технології виробництва свинини, що відображено у підрозділі 3.1 (с. 69–79)?

2. Мікробіологічне дослідження фекалій піддослідних тварин на предмет їх кількісної наявності/відсутності проводилося їх ідентифікацією, якісною оцінкою їх концентрації за допомогою приладу *MALDI-TOF MS*, автору потрібно пояснити, чи не впливала на отримані результати загальна контамінація середовища?

3. Чи не повторюються дослідження впливу кормової добавки «Гепасорбекс» з розробками інших авторів?

4. Автору необхідно чітко визначитися з поняттями «жива маса», «жива вага», адже часто у тексті роботи вони виступають синонімами.

5. Потрібно у назвах таблиць додавати позначку середнього значення досліджуваної ознаки та її помилку, якщо її не позначається в заголовках самої таблиці.

6. Норма оптимальної кондиції, товщина шпигу унікальна для свиней селекції компанії «*FRANCE HYBRIDES*» чи тотожна з іншими генетичними компаніями та їх стандартами?

7. Автору під час наукової дискусії варто пояснити чим обумовлено вибір саме цих замінників цільного молока виробників ТОВ «Цехаве» та ТОВ «ЧК Альтернатива», адже на ринку кормових добавок їх велика кількість?

8. Потребує пояснення ідентичність висловів: «скоростиглість» і «скороспілість»; «відтворювальні якості» і «відтворювальна здатність».

9. Помічено певні протиріччя щодо нумерації дослідних груп: у одних випадках «I контрольна» та «II дослідна» і т. д., у інших – контрольна та I (II) дослідна і т. д. Варто було б застосовувати спільний підхід.

10. Цифровий матеріал та одиниці виміру краще подавати через нерозривний пробіл. Бажано на майбутнє не розривати у різні строки число та рік, ініціали та прізвище, показник та одиниці виміру тощо, а формувати їх через нерозривний пробіл.

11. У роботі зустрічаються деякі стилістичні, технічні і граматичні помилки, які не впливають на зміст та сприйняття наукової праці.

Озвучені зауваження та дискусійні запитання жодним чином не применшують загального позитивного враження від виконаної дисертації. Навпаки – вони відкривають перспективи для подальших наукових пошуків у межах обраної тематики. Водночас високий рівень фактичного наповнення, чітка структура, логічність викладу, конкретність і доступність сформульованих положень свідчать про завершеність дослідження, його наукову новизну, актуальність, теоретичну цінність і високу практичну значущість.

Загальний висновок. Дисертація Рєзнїченка Володимира Ігоровича на тему: «Пїдвищення продуктивностї свиноматок та поросят-сисунїв за використання сучасних технологїчних рїшень» є завершеним науковим дослїдженням, виконаним самостїйно. Науковї положення, висновки та рекомендацї характеризуються новизною, теоретичним і практичним значенням, а також достатньо обґрунтовані. Змїст дисертацї повнїстю розкриває тему, за якою виконувалася робота, вїдповїдає метї й поставленим завданням.

За змїстом і оформленням дисертацї вїдповїдає вимогам наказу Мїнїстерства освїти і науки України № 40 вїд 12 сїчня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертацїї» (із змїнами) і Порядку присудження ступеня доктора фїлософїї та скасування рїшення разової спецїалїзованої вченої ради закладу вищої освїти, наукової установи про присудження ступеня доктора фїлософїї, затвердженого постановою Кабїнету Мїнїстрів України № 44 вїд 12 сїчня 2022 року (із змїнами), а Рєзнїченко Володимир Ігорович заслуговує на присудження ступеня доктора фїлософїї за спецїальнїстю 204 «Технологїя виробництва і переробки продукцїї тваринництва» галузї знань 20 «Аграрнї науки та продовольство».

Рецензент доцент кафедри технологїй у птахївництвї, свинарствї та вївчарствї Нацїонального унїверситету бїоресурсів і природокористування України, кандидат сїльськогосподарських наук, доцент Наталїя ГРИЩЕНКО